

ЎЗБЕКИСТОН — ХИТОЙ: АЛОҚАЛАР РИВОЖИДАГИ ЯНГИ ДАВР

Хитой Халқ Республикаси Раиси Цзян Цзэминнинг мамлакатимизга ташириги иккинчи кунги учрашулар, мулоқотларга бой бўлди. Шу кунги Дурмон қароргоҳида Ўзбекистон ва Хитой расмий делегацияларининг музокара-лари бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов мамлакатимиз билан Хитой Халқ Республикаси уртасидаги муносабатлар етук даврга кирганини алоҳида таъкидлар экан, эришилган натижалар ҳали икки мамлакат имкониятлари даражасида эмаслигига диққатни қаратди. Ўзбекистон раҳбари узаро ҳамкорликнинг бир қанча муҳим жиҳатларига тўхталди ва Марказий Осиё минтақасидаги ҳавфсизлик ҳамда барқарорликни таъминлашда Хитой билан ҳамкорлик яхши натижалар беришини, жумладан Афғонистон ва Тожикистонда тинчликни таъминлашда ҳамкорлик қилишини таъкидлади.

— Ўзбекистон Бирлашган Миллатлар Ташкилоти мин-баридан туриб, Афғонистонга қурол-роғ олиб келишни таъқиқлаш тўғрисида таъкидлар қилган эди, — деди жумладан Ислам Каримов. — Айни пайтда бу таъқиқбуз нафақат БМТ, балки бошқа қўллаб-қувватлаётган мамлакатлар ва халқаро ташкилотлар томонидан қўллаб-қувватланмоқда. Умид қиламизки, Хитой Халқ Республикаси Ўзбекистоннинг минтақада тинчлик ва барқарорликни таъминлаш йўлидаги ушбу ҳаракатларини қўллаб-қувватлайди.

Яқинда Тошкентда наркотик моддаларнинг тайин-қонуний ҳаракати манзусига бағишланган халқаро семинар бўлиб ўтди. Унда қўллаб-қувватлаётган мамлакатлар ва халқаро ташкилотлардан вакиллар иштирок этидилар. Семинарда XX аср вабоси — тиехванд моддаларнинг ноқонуний ҳаракати олдини олиш ҳусусида гап борди.

Ислам Каримов ХХРда тиехвандликка қарши кураш олиб борилаётганини қайт-қайт эди ва бу соҳада ҳам ҳамкорлик узаро фойдали бўлишини айтди. Ўзбекистон ХХРнинг ядро қуролини си-

новини яхши таъқиқлаш тўғрисидаги таъқиқбузсини маъқуллади. Бу Хитой раҳбариятининг сиёсий донишмандлик белгиси, деди жумладан Ислам Каримов.

— Сизнинг мамлакатимизга бу галли таширингиз узаро манфаатли ҳамкорлик учун яхши истисқоблар очилишига ишонаман, — деди Ислам Каримов сўзини ақунлар экан.

Маълумки, Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов раҳбариятидаги мамлакатимиз делегацияси 1992 ва 1994 йилларда Хитой Халқ Республикасига ташириб буюрган эди. Мана шу ташириб чоғида икки мамлакат уртасида ҳамкорликка асос яратилган 20 дан ортиқ ҳужжат имзоланди. ХХР Раиси Цзян Цзэмин бу ҳужжатларнинг муҳим аҳамиятини қайт этар экан, Хитой билан Ўзбекистон умумий четараларга эга эмаслигини, бироқ мамлакатларимиз уртасида узаро дўстлик ва яхши қўшничилик муносабатлари шаклланишини таъкидлади.

Хитой раҳбари узаро ҳамкорлик алоқалари ривожини қайт этар экан, икки мамлакат раҳбариятининг узаро стратегик ҳамкорликка алоҳида аҳамият бераётганини таъкидлади. Ўзбекистон ва Хитой узаро муносабатларда тенг ҳуқуқли ҳамкорликнинг беш тамойилига тўла амал қилаётганини,

халқаро ва минтақавий масалаларда бу икки давлат уртасида узаро бир-бирини тушуниш муҳим урини тутишини айтди.

ХХР Раиси Цзян Цзэмин Ўзбекистоннинг Марказий Осиё минтақасида тинчлик ва барқарорликни таъминлаш йўлидаги саъй-ҳаракатларини қўллаб-қувватлаши ва юксак баҳолашини таъкидлади.

Цзян Цзэмин музокаралар чоғида уз сўзини Ўзбекистон Президенти Ислам Каримовнинг мамлакатимиз раҳбарига қўлай пайтда Хитой Халқ Республикасига ташириб буюриш таъкидфини билдириш билан якунлади. Бу таъкид Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов томонидан мамнуният билан қабул қилинди.

Икки мамлакат расмий делегациялари музокараларининг якунида Президент Ислам Каримов ва ХХР Раиси Цзян Цзэмин Ўзбекистон Республикаси билан Хитой Халқ Республикаси уртасидаги қўшма декларацияни имзолادилар. Шунингдек, икки мамлакат уртасида даромадлардан икки еклма солиқ олмаслик, темир йўл транспорт соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги ҳужжатларро ҳужжатлар имзоланди. Ўзбекистон Республикаси билан Хитой Халқ Республикаси уртасида консуллик шартномалари ратификация е-

ликларини алмашиши тўғрисидаги протокол ҳам икки мамлакат расмий делегациялари уртасида утказилган музокара-ларнинг самараларидан бири бўлиб қолди.

ХХР Раиси Цзян Цзэмин шу кунги Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов ҳамроҳлигида республикамиз Олий Мажлиси Раиси Эркин Халилов юксак мартабали меҳмонни юртимизга ташириб билан қўллаб, унга республикамиз парламенти фаолияти ҳақида сўзлаб берди.

— Олий Мажлиста ташириб буюриш имкониятига эга бўлганим ва мамлакатимиз Президентини менга ҳамроҳлик қилаётганидан гоят хурсандман, — деди Хитой Халқ Республикаси Раиси Цзян Цзэмин. — Мамлакатимиз сарҳадлари туташ бўлмасалар, Хитой билан Ўзбекистон қўшни давлатлардир. Шу боис, Хитой халқи ва раҳбарияти мамлакатимизда қўлга киритилган ютуқларни катта қизиқиб билан қўзатиб бормоқда. Хитой Ўзбекистон билан ҳар томонлама, жумладан, парламентлараро алоқаларни ҳам ривожлантириб бориш тарафдоридир.

Хитой Халқ Республикаси Раиси Цзян Цзэмин Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов ҳамроҳлигида Тошкент

авиация ишлаб чиқариш давлат акционерлик жамиятига ҳам ташириб буюрди.

Хитой давлати раҳбари корхона фаолияти билан танишар экан, бу ерда ишлаб чиқарилаётган янги турдаги, замонавий, самолётларга юқори баҳо берди.

Шуни таъкидлаш керакки, ХХР сунти пайтларда самолётсозлик бўйича Ўзбекистоннинг энг йирик буюртмачиларидан бирига айланмоқда. Айни вақтда корхонада Хитой буюртмасига кура, яна туртга самолёт ишлаб чиқариш устида меҳнат қилинаптир. Корхона билан танишув чоғида Хитой Раиси Цзян Цзэминга Хитой буюртмаси асосида махсус тайёрланган ана шундай самолётлардан бири намойиш этилди.

— Ўзбекистон — Хитой икки томонлама алоқаларининг ривожланиши учун катта имконият мавжуд, — деди Цзян Цзэмин. — Ҳуусан, самолётсозлик соҳаси ҳамкорлигимиз келажатининг муҳим йўналишларидан бири бўлиб қолди.

Шундай қилиб, Хитой Халқ Республикаси Раиси Цзян Цзэминнинг мамлакатимизга сафари низоҳасига етди. Шу кунги Дурмонда олий мартабада меҳмонни расмий кузатиш маросими бўлди. Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов ва ХХР давлати раҳбари Цзян Цзэмин шохсуларга кутарилидилар. Хитой ва Ўзбекистон Давлат махфиятлари янтради. Президентлар фаврий қоровул сафи олдидан ўтидилар. Шундан сунг ХХР Раиси Цзян Цзэмин Тошкентдан жўнаб кетди.

Тошкент аэропортида юксак мартабали меҳмонни кузатиш маросимида Хитой Халқ Республикасининг Ўзбекистондаги Факултодла ва Мухтор элчиси Гуань Хан-гуан ҳозир бўлди.

Олий мартабали меҳмонни кузатиш маросимида Хитой Халқ Республикасининг Ўзбекистондаги Факултодла ва Мухтор элчиси Гуань Хан-гуан ҳозир бўлди.

СУРАТДА: ҳужжатлар имзоланиши. А. Тўраев олган сурат. (ЎЗА).

ЁРУҒ ЮЗ БИЛАН ҚАЙТИНГ

Америка Қўшма Штатларининг Атланта шаҳрида XXVI ези Олимпиада уйинлари бошланишига санокти кунлар қолди. 4 июль кунги Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов ана шу нуфузли мусобақага йўл олаётган мамлакатимиз спорт делегацияси аъзоларини қабул қилди.

Президент анжуман қатнашчиларини қўллаб, спортчиларимизнинг мустақил давлат вакиллар сифатида олимпиада уйинларида қатнашиши муҳим воқеа эканини таъкидлади. Зеро, спорт соҳасидаги ҳар бир талаба мамлакатнинг жаҳон миқёсида нуфузи ошишига хизмат қи-

лади, ешлар уртасида спортнинг оммалашуви, буюк давлат асоси бўлган соғлом авлодни тарбиялаш ишига қўмаклашади. Ислам Каримов бу йўлда олис Америка заминидан утказилган улкан мусобақа қатнашчиларига сабот, яхши кайфият ва сунмас ирода ер бўлишини тилади.

Қабул маросимида спортчиларга едиллик совғалари топширилди. Учрашувда сўзга чиққан Ўзбекистон Миллий олимпиада қўмитаси раиси С. Рузиев, спорт фахрийси Р. Салимова, боксчи Н. Отаев, дзюдо-чи А. Мухторов мамлакатимизда спортчиларга яратилган шарт-шароит, курсатилган эътибор ва ғамхурилик

учун Президент Ислам Каримовга, республика ҳукуматига миннатдорлик билдирдилар. Олимпиада уйинларидан талаба билан қайтиш, ватанимиз кудратини яна бир бор намойиш этиш учун бор куч ва маҳоратларини сафарбар етажакларини баён қилдилар.

Учрашувда республика Бош вазир У. Султонов, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, А. Азиз-хужаев, Олий Мажлис Раиси уринбосари Б. Бутров, Бош вазир уринбосари С. Саидқосимов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тулаганов ва бошқа расмий кишилар қатнашди. (ЎЗА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

НАҚД ПУЛ МАБЛАҒЛАРИ ЭМИССИЯСИНИ ҚИСҚАРТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Нақд пул маблағлари эмиссияси даражасини пасайтириш, республика минтақаларида пул муомаласини яхшилаш учун раҳбарлар ва мансабдор шахсларнинг жавобгарлигини ошириш мақсадлида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилди:

1. Қорақалпоғистон Республикасида, вилоятлар, шаҳарлар ва туманларда 1996 йилнинг иккинчи ярим йилгидан нақд пул маблағлари эмиссияси даражасини пасайтириш прогнозларига ва касса режаларига розилик берилсин.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимлари нақд пул маблағлари эмиссияси даражасини пасайтириш прогнозлари ва касса режалари бажарилиши устидан бевосита ва лавозимига кура назоратни таъминласинлар.

2. «Ўзбексавдо» давлат уюшмаси, «Умидий» «Умидий», «Ўзбекбирлаш», «Ўзавторанс» корпорацияси, Алоқа вазирлиги, Коммунал хизмат кураш вазирлиги, «Тошхалқбирлаш» давлат уюшмаси, Ўзбекистон Республикасининг аҳоли-га пулни хизматлар курашувчи бошқа вазирликларидан раҳбарлари ҳокимиятлар билан биргаликда жойларда хизмат курашув соҳасини кенгайтириш, касса режалари бажарилишини таъминлаш учун мансабдор шахслар ва мутахассисларнинг моддий жавобгарлиги ва уларни рағбатлантириш шакллари кенг қўланилиши юзасидан аниқ чора-тадбирларни амалга оширсинлар, қолгиларни рағбатлантириш шакллари ишларини аҳолининг ҳар ойда куриб чиқсинлар.

Вазирлар Маҳкамаси мажмууларининг раҳбарлари мажбур бандлиги бажарилиши учун амалий назоратни таъминласинлар.

3. Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси ва банк муассасалари Марказий банк бошқаруви томонидан 1996 йил 20 апрелда 9-сон билан таъкидланган мулкчилик шаклларида қатъи назар ҳужжатли юритувчи субъектлар томонидан касса операцияларини юритиш тартибига риоя этилиши

устидан назоратни кучайтирсинлар.

Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси (Б. Муртазов) амалдаги тартиб бўзилиши аниқланган тақдирда ҳужжатли юритувчи субъектларнинг айбдор раҳбарларига нисбатан Ўзбекистон Республикаси мажмуу-ий жавобгарлик кодексининг 175 ва 264-моддалари талаблари қўланилишини таъминласин.

4. Республика минтақаларида нақд пул маблағлари эмиссияси даражасини пасайтириш прогнозлари ва касса режалари бажарилиши учун раҳбарлар ва мансабдор шахсларнинг жавобгарлигини ошириш ва уларни рағбатлантириш тартиби тўғрисидаги низоҳа иловата муюфиқ таъкидлансин.

Бош вазирнинг уринбосарлари, Марказий банк, Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси, тижорат банклари раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари курашувчи ушбу низоҳа муюфиқ нақд пул маблағлари эмиссияси даражасини пасайтириш прогнозлари ва касса режалари бажарилишини таъминлаш мақсадли раҳбарларнинг жавобгарлиги кўрсатилган бўлиши устидан назоратни таъминласинлар.

5. Пул-кредит сиёсати бўйича республика комиссияси ҳар бир ой ақунлари бўйича мажбур қарор бандлари бажарилишини куриб чиқсин ва тегишли таъкидлар қилсин. Шаҳсан назорат қилиш Бош вазирнинг уринбосари, молия вазир Б. Хамидов, Марказий банк бошқаруви раиси Ф. Муллажонов зилмасига юклансин.

6. Мажбур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазир У. Т. Султонов зилмасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ
Тошкент шаҳри,
1996 йил 2 июль

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ 1996 ЙИЛ 2 ИЮЛДАГИ ҚАРОРИГА ИЛОВА

Республика минтақаларида нақд пул маблағлари эмиссияси даражасини пасайтириш прогнозлари ва касса режалари бажарилиши учун раҳбарлар ва мансабдор шахсларнинг жавобгарлигини ошириш ва уларни рағбатлантириш тартиби тўғрисида

НИЗОМ

1. Республика минтақаларида нақд пул маблағлари эмиссияси даражасини прогнозлари ва касса режалари бажарилиши учун рағбатлантириш ва моддий жавобгарлик низоҳи қўйиладиган раҳбарлар ва мансабдор шахслар учун белгилансин:

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар, шаҳарлар ва туманларнинг ҳокимлари, шунингдек, уларнинг минтақалари иқтисодий ривожлантириш ва истеъмол бозорининг аҳоли учун жавоб берувчи уринбосарлари (ҳокимларнинг иқтисодий бўйича, халқ истеъмол моллари, савдо ва пулни хизматлар бўйича уринбосарлари);

Тижорат банкларининг республика (Қорақалпоғистон Республикаси), вилоят, шаҳар, туман бўлиналари ва филиалларининг раҳбарлари ва пул муомаласи ҳақида касса операциялари бўливларининг бошқарилари, пул муомаласи бўйича мутахассислари;

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг ҳудудий бош бошқармалари раҳбарлари ва пул муомаласи бўливларининг бошқарилари;

Республика (Қорақалпоғистон Республикаси), вилоят, шаҳар, туман солиқ органларининг раҳбарлари ҳақида савдо корхоналари ва хизмат курашув соҳасини назорат қилиш бўливлари бошқарилари ва мутахассислари учун — касса режаларининг бажарилиши қисми бўйича.

2. Нақд пул маблағлари эмиссияси даражаси прогнозлари ва касса режалари уз вақтида бажарилишига ва ошириб бажарилишига учун мажбур низоҳининг 1-бандида назарда тутилган мансабдор шахслар;

ойлик прогнозлар бажарилишини ва ошириб бажарилишини учун — лавозим мошининг 30

фоизгача миқдорда;

йил чорати прогнозлари бажарилишини ва ошириб бажарилишини учун — лавозим мошининг 50 фоизгача миқдорда муқофотлансинлар.

3. Нақд пул маблағлари эмиссияси даражасининг белгиланган прогнозлари ва касса режалари бажарилишини учун мажбур низоҳининг 1-бандида курашувчи мансабдор шахсларга Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 181-моддасига муюфиқ;

белгиланган ойлик ва йил чорати прогнозлари бажарилишини учун — урталоқ ойлик иш ҳақининг 10 фоизидан 20 фоизгача миқдорда жарима солинади.

4. Мажбур низоҳининг бажарилишини пул-кредит сиёсати бўйича республика комиссияси назорат қилсин ва у ҳар ойда ушунинг мажбуриятини ушбу қарор талабларига муюфиқ республика минтақаларида ишларини аҳолининг куриб чиқсин ва Вазирлар Маҳкамасига тегишли таъкидлар қилсин.

5. Жарималар:

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси ва унинг тегишли уринбосарларига — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан;

вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимларига ва уларнинг тегишли уринбосарларига — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан;

шаҳарлар ва туманларнинг ҳокимларига ва уларнинг тегишли уринбосарларига — тегишли равишда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг еки юқори туруви ҳокимнинг қарори билан;

банк муассасалари ҳақида солиқ органларининг раҳбарларига ва тегишли бўливларининг бошқарилари ва мутахассисларига — уларнинг юқори туруви органлари томонидан солинади.

Жарималар Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 182-моддасида назарда тутилган тартибда солинади.

ҒАЛЛАҚОРЛАР ЗАҒАРИ

Андижон вилоятининг яна турт тумани — Марҳамат, Улутнор, Пахтабод, Булоқбод туманлари дон топириши йиллик режасини бажарди. Ҳосилдорлик ҳар қачонгидан юқори бўлмоқда. Жумладан, қўриқ Улутнор туманида ҳозиргача гектар бошга уртача 42 центнер ҳосил қўтаришган бўлса, Марҳамат, Булоқбод ва Пахтабод туманларида бу рақам 54-60 центнерни ташкил қилмоқда. Ғалла урини давом этмоқда.

Бешарик тумани ғаллақорлари Фарғона вилоятида биринчи бўлиб қўзланаётган маррага еришди. Қабул пунктларига 15.5 минг тоннадан зиёд дон топирилди. Гектар бошга уртача 40 центнердан ҳирмон уюлди. Деҳқонлар етиштирилган ҳосилнинг бир миқдорини ҳам нобуд қилмай қисқа фурсатда йиғиштириб олиш иштиқиди астойил меҳнат қилмоқда.

(ЎЗА).

Инсон — ҳаёт гултожи. Қайсики мамлакатда инсон камоли, маънавияти, ҳаёти давлат томонидан муҳофазаланиб, эъзозланса, ушбу юртининг истиқболли порлоқ, номин улук, қудрати бекиб, фарзандлари ботир бўлади. Ҳазрат бобоқалонларимиз Амир Темурнинг «Куч адолатдадир» деган пурҳикмат ўғитларига амал қилиб адолатли, инсонпарвар жамият барпо этиш йўлидан бораётган Ўзбекистонимизда эзгу ишлар амалга оширилмоқда. Алоҳида ҳар томонлама инқилобий ҳимоялаш ҳукуматимиз амалга ошираётган сиёсатнинг устувор йўналишидир. Ўзбекистон Президентининг «Аҳолининг омонатларидан ва давлат сугуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш тўғрисида»ги Фармони ва Республика Вазирлар Маҳкамасининг шу асосда қабул қилган қарори адолатни тиклаш, халқ фаровонлигини ошириш йўлида қўйилган дадил қадам бўлди. Шу йилнинг 1 июлидан бошлаб юртимизда аҳолининг омонатларидан ва давлат сугуртаси бўйича индексация қилинган пулларини тўлаш қизғин бошлаб юборилди. Мамлакатимиз Президент таъкидлаганидек, биринчи босқичда омонатларнинг ўн фоизи миқдорда тўланапти. Шу муносабат билан муҳбиримиз омонатчилар билан мулоқотда бўлиб, уларнинг фикр-мулоҳазаларини қорозга туширди.

Тура ЖҲРАЕВ, уруш ва меҳнат фахрийси, кекса педагог. Бухоро вилояти: — Не-не даврларни, не-не раҳбарларни кўрмадик. Инқилоб, очарчилик, уруш, тикланиш йиллари... Утган оғир ва залворли йиллар сабоги бизга ҳақиқ, ҳақиқатни танишимизда, Ватанини англашимизга асос бўлди. Билдикки, Ватан — муқаддас сажлаҳо, Ватан — орномус, гурур.

Ўзбекистон — бизнинг оллоҳ муборак этган серқуш, она заминимиз. Унинг халқпарвар, юртпарвар раҳномаси элим, юртим, дейди. Эл оқойишталлиги, юрт фаровонлиги учун эзгулик йўллариин излаб топапти.

Мен бу сўзларни халқ қалби баланд кутарилиш, адолат тикланган, эл дуоларга қўл очиб, қўзларидан қувонч ешлари халққаланиб турган бир пайтда айтаётиман. Негаки, икки кун олдин бир юмуш билан кассага кирганим. Тирбанд одамларни куриб ҳайрон қолдим. Билсам халқнинг омонат кассаларига қўйилиб, дебнрзланиб қолган пуллари, бутунги тош-тароз мезони би-

ЭЛ ДУОСИ

лан улчаниб, фоизлар миқдорда қайтарилаётган экан. Эл-га қўшилиб мен ҳам суюндим, дуога қўл очиб ҳукуматимизни, аввало савобли иш раҳномаси ва ташаббускори юртбошимизни «Тўроқ олсанг олтин бўлсин» дея дуо қилдим.

Моҳиюр НУРМАТОВА, илгор пиллачи, Навоий вилояти: Бутун шунчалик шодман-ки, уни сўз билан тасвирлаб беролмайман. Умидим, йўқолган ишончларим қайтди. Қўчилик ичида қулуга қолган эдим, шўркки, юзим ерут бўлди. Биз ер-хотин ердадан-кечгача далада ишлардик, яъни илгор пахтақору пиллақор эдик. Ҳукумат меҳнатимизни қадрлаб, арзон нархда машина берди. Аммо болаларимиз еш, эрим машина ҳайдашни ҳушламас эдилар. Бировларнинг маслаҳати билан уни сотиб, болаларимиз катта бўлгунча қўпайиб турар деган ниятда пулини омонат кассасига топишдик. Қарангки, пул қадрсизланиб машинамиз

пули 30 сўм бўлиб қолди. Бошқўзимиздан салақа деб узимни тинчлантирдим.

Юртбошимиз асл одам экан, халқнинг пешона тери эвазига топган ҳалол пулини уз қийматида қайтараяпти. Минг раҳмат. Утган кун кассадан пул олиб қолдим. Янги уй қуришимиз учун пул керак эди. Ҳожагимиз раво бўлди. Бунинг учун юрт оқинларига, тасанно.

Ҳафиза МЕЛИБОЕВА, ёлғиз она, Наманган вилояти:

Кутулганда бошимизга оғир мусибат тушди. Турмуш уртоғимдан ажралиб қолдим. Қуйдим-пишдим. Нақилайки, тақдирга тақбир йўқ экан. Эрим раҳматли топармон-тупармон, ишни қўзини билдирган одам эди. Пулини қадрига етарди. Уч фарзандининг номига алоҳида омонат дафтарча очиб, кассага пул қўйган эди. «Булари болаларимизнинг тўйига ишлатамиз» деб ният қилган. Рузғорда пул керак бўлиб қанчалик қийнал-

Сухбатдош:
Амина КОДИРОВА,
«Кишлоқ ҳаёти»
муҳбири.

КАТТА ХИРМОН ЯРАТИШНИНГ ҚИЗГИН ОНЛАРИ

Олтириқ тумани деҳқонлари жорий йилда 7050 гектар майдонга галланинг «Сангзор», «Интенсив» ва «Красный водопад» навларини екишган эди. Айни пайтда бу навлар ўзининг серхосил эканини кўрсатмоқда. Ҳар гектар ердан саранжомланаётган ҳосилдорлик 40 центнердан кам бўлмаст. Олтириқликлар виллоятда пешқадамлар сафида боришмоқда.

Туман галлакорлари 27490 тонна донни тез, нест-нобуд қилмай йиғиштириб олишга, киришганлар. Галланинг 13745 тоннаси давлатга сотилди. Пайкалларда ҳозир 50 та «Енисей» ва «Нива» комбайнлари, битта «Кейс» агрегати юксак унум билан ишлатилмоқда. Ўримга 1923 нафар ўроқчилар сафарбар қилинган.

Туман ҳокимининг биринчи ўринбосари, галла штаби бошлиғи Олимжон Тошматовнинг сўзига кўра, ҳар кун 250 гектар майдоннинг галласи йиғиштириб олинмоқда. Комбайнлар билан кунига 160-165 гектар, жатка ва ўроқлар билан 80-90 гектар галла саранжомланапти.

Биринчи июлгача 4300 гектардан ортиқ майдоннинг дони йиғиштириб олинди. Туман бўйича ўртача ҳосилдорлик гектарига 39,4 центнерга тўғри келмоқда. Шу кунгача давлат режасидаги галланинг 64 фоизи ёки 8750 тонна дон топирилган.

Туманда 180 та пахта ва галлачилик бригадалари мавжуд бўлиб, улар йиллик дон топириш режасини бажаришда катта ҳисса қўймоқда. Ҳар гектар майдондан 4300 гектардан ортиқ майдоннинг дони йиғиштириб олинди. Туман бўйича ўртача ҳосилдорлик гектарига 39,4 центнерга тўғри келмоқда. Шу кунгача давлат режасидаги галланинг 64 фоизи ёки 8750 тонна дон топирилган.

«Қишлоқ ҳаёти»га жавоб берадилар

«ИККИ РАҲБАР, ИККИ МАНЗАРА...»

Рузномамизнинг шу йил 31 сониди юқоридаги сарлавҳа остида танқидий мақола эълон қилинган. Унда Охангарон туманидаги айрим хўжалиқларда куланининг чўзилиб кетишига қарамай экин парвариши уюшқоқлик билан олиб борилаётганлиги, галла урими-йиғими таърирлар кизгинлиги кўрсатилган эди. Лекин тумандаги «Шодмалик» жамоа ширкатида, «Галлақудук» ва «Бирлик» жамоа хўжалиқларида иш кунгилдайдик ташкил қилинмаган. Айрим ерларда галла сийрак, боз устига сифатли сугорилмаган. Бу ҳолда майдонлар ҳосилдорлигини ошириш мушкуллиги таъкидланган эди. Шунингдек, техникани урим-йиғимга таърирлаш ишлари ҳам улда-жулдалиги танқид қилинган.

Яқинда мазкур танқидий мақола юзасидан Охангарон туман ҳокимлигидан расмий жавоб олинди. Унда шундай дейилади:

«Икки раҳбар, икки манзара...» сарлавҳали танқидий мақола хўжалиқ раҳбарлари ва «Охангарон» деҳқончилик-саноат фирмаси ходимлари томонидан атрофида урганиб чиқилди.

«Шодмалик» ширкат жамоа хўжалигидаги мавжуд 570 гектар галла майдонлари икки марта озиклантирилди ва бошқа агротехник тадбирлар ўтказилди. Мавжуд 3 та комбайн таъмирланиб уримга тахт қилиб қўйилди.

«Галлақудук» давлат хўжалигида мавжуд 651 гектар галла майдонлари икки марта озиклантирилди, икки марта сугорилди. Зарур агротехник ишлар ўтказилди. «Бирлик» ширкат-жамоа хўжалигидаги 1087 гектар галла майдони ҳам сифатли озиклантирилди. 222 гектар сувли ердаги галлазорда сугорилиш ишлари олиб борилди. У ердаги 4 та комбайн уримга тахт қилинган. Юқоридаги урта хўжалик ерлари Ҳамдам каналидан сув ичади. Техника етишмаслиги натижасида қанчалик тозалаш ишлари кечиктирилган.

Юқорида кўрсатилган камчиликларни бартараф этиш юзасидан зарур чора-тадбирлар белгиланди. Айни кунларда туман хўжалиқларида галла уриш ишлари қизгин бормоқда.

У. ИБРОҲИМОВ,
Охангарон тумани ҳокими.

бирин-кетин боришмоқда.

Комбайнларни юксак унум билан ишлаши учун барча шарт-шароит яратилган. Хўжалик бошқаруви раиси ўринбосари, ўрим штаби бошлиғи Расулжон Ҳамдамов раҳбарлигида кўча устaxonа таъмирчилари далада хизмат кўрсатишмоқда. Ўрим қатнашчиларига ошпаз Абдуҳомит Мусаев икки маҳал иссиқ овқат тайёрлапти. Хўжалик деҳқонлари 488 гектардаги «Интенсив» ва «Сангзор» бўғдой навларини фидокорона парваришлаганликлари сармарасини кўрсатди. Сўнгги ўн

жалаштирилганига кўра такрорий экин, пахта, маккажўхори, сабзавот экиб бўлинди.

Қўзибоев номли жамоа хўжалиги комбайнчилари қисқа фурсатда омборларга 971 тонна дон топириб, маррани эгаллашти. Америкадан келтирилган «Кейс» комбайни салмоғи катта бўлди, комбайнчи Муроджон Ҳазиров кунига 15-20 гектардаги бўғдойни сифатли ўриб берди. Хўжалик галлазорларида ҳозир 5 та агрегат ишлаб турибди.

521 гектар майдонда галла етиштирган Отақулов номли жамоа хўжалигида ҳам ўрим-йиғим авжида, 300 гектар майдоннинг бўғдойи қисқа фурсатларда йиғиштириб олинди. Йиллик режа барвақт ушдаланди. Муҳаммадjon Тожиमतov бошлиқ звено 7 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 55 центнердан дон топириб, энг юқори кўрсаткичга эга бўлди.

Хуллас, туманда ўрим қизгин давом этмоқда. Шу билан бирга мавжуд 6 та хўжаликнинг галладан бўшаган 1000 гектар майдонига пахта, маккажўхори ва турли хил сабзавот экинлари экилди. Чорвачилик учун тўйимли озуқа ҳисобланган сомон ҳам фермаларга келтирилипти.

Раҳимжон МЕЛИБОВЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

СУРАТЛАРДА

1. «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Авазjon Минибоев (унда), комбайнчи Ҳакимжон Шокиров, галла штаби бошлиғи, раис ўринбосари Расулжон Ҳамдамов ҳосил чўгудан мамнун. 2. Ошпаз Абдуҳамид Мусаев овқат тарқатаётган пайт. 3. Комбайнлар галлазорда.

Ғани МУҲАММАДҚОДИРОВ
олган суратлар.

СУРЪАТ ВА СИФАТ

Куеш заррин нурларини далалар узра таратди. Экинлар, довдарахлар устига қўнган шудринг томчилари ялтирайди. Бу дамда поенсиз галлазорларда узгача тароват. Олтин бошқоқлар дилларга қувонч бағишлайди. Комбайнлар хирмонга унум кириляпти.

Барча мутахассис, ижарачи, комбайнчи, ҳайдовчилар шу ерда. Моҳир деҳқон, хўжалик раҳбари Ўбайдулло Маҳмудов шундай дейди:

— Дастлабки урилган майдонлардаёқ ҳосилдорлик гектарига 45-50 центнерга тўғри келаяпти. Давлатта 1200 тонна галла топиришнинг ният қилганимиз. Шу кеча-кундузда ҳамма жойда урим-йиғим тезкорлик билан олиб бориляпти.

Бугун «Туркистон» жамоа хўжалигида бўлган киши жушқин меҳнатни кўради. Рузқул Жумаев, Жамшид Бозоров ва Худойберди Қўрбонov бошлиқ оилавий пулратчилар ишни ярим кунда ниҳоятга етказдилар. 4,5-5 гектар майдондаги ҳосил бир зумдаёқ йиғиб-яңчиб олинди. Ҳосилдорлик 50-60 центнерга тўғри келди. Америкадан келтирилган «Кейс» комбайнини Ниез Нуров ва Алишер Қўшаевлар моҳирлик билан бошқариб, хирмонга барака киритмоқдалар.

Мурод Бобоев, Акрам Абдиев ва Саид Бозоров каби ҳайдовчилар бир мисқол ҳам донни нобуд қилмай омборга ўз вақтида ташиштиради. Илгор пулратчи, ҳайдовчи, комбайнчилар рағбатлантирилмоқда.

«Бухоро», Йўлдош Эргашев номли, Шариф Эргашев номли, «Пахтабод» жамоа хўжалиқлари далаларида ҳам ўрим қўнган-кун авж олдирилмоқда. Пешку тумани галлазорларида 36 та комбайн ишлатилляпти. Деҳқонлар ўрим-йиғимни 20-25 иш кунига туталдаш учун сафарбарликни қўчайтиришган.

Собиржон ҚОДИРОВ.

БЎЛИҚ БОШОҚЛАР

Галла мустақиллиги учун бошланган умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшишга бел боғлаган Ўзбекистоннинг миришкор деҳқонлари фидокорона меҳнатлари билан етиштирилган мўл ҳосилни қисқа муддатда нест-нобуд қилмасдан йиғиштириб олиш ниятида ўрим-йиғимни тобора авж олдиришмоқдалар.

Галлакорлар жорий йилда 13.500 гектар майдондан 42 минг тонна хирмон кўтаришга аҳд қилишган. Барча хўжалиқларда режага яраша мўл ҳосил тўпланганлиги уларни гайрат-шижоат билан меҳнат қилишга чорляпти. С. Саймоқов номли жамоа хўжалиги деҳқонлари давлатга 413 тонна дон етказиб бериб, режани адо этишди. «Бўстон», «Бўқа», «Ачамайли» жамоа хўжалиги галлакорлари эса 3200 тонна уруғлик бўғдой саранжомлашди. Бу тумандаги хўжалиқларни қузда уруғлик билан таъминлашга етди.

Ғаффор Азаматов номли, «Хўжақўрғон», «Қашқадарё», «Паркент», «Баҳмал» жамоа хўжалиқларининг галлакорлари ўрим-йиғимда олдинги сафда боришиб, бошқаларга ўрнак бўлишмоқда.

Барча хўжалиқларда ўрим-йиғимда қатнашаётганларга зарур шарт-шароит яратиб берилганлиги, улар ҳар беш кунда рағбатлантириб борилаётганлиги туфайли хирмон кун сайин юксалиб бораёпти.

Галлазорларда ишлатилаётган «Нива», «Енисей» комбайнларнинг ҳар бири билан кунига 5,5 гектар, «Кейс»лар билан эса 25 гектар ердаги бўғдой саранжомланаёпти. Шу боис кунига давлатга 1200—1300 тонна сара дон топириляпти.

—Майдонларга қузда ўз вақтида уруғлик сепилиб, майсалар эрта баҳордан меҳр билан парвариш қилинганлиги туфайли мўл ҳосил тўплашга эришилди,—дейди туман агрохизмат уюшмаси раиси Ғофуржон Ботиров.—Мақсадимиз мавсумни тезда яқунлаб, бўшаган майдонларни пешма-пеш ҳайдаб, такрорий экинлар екишдир. Барча жамоаларда комбайнларга техника хизмати кўрсатиш гуруҳлари тўзилган. Дон ташуви, сомон йиғиштируви звенолар, транспорт воситалари ишни уюшқоқлик билан олиб боришляпти.

Дарҳақиқат, барча галлакорларнинг бир ёқдан бош чиқариб фидокорона ишлаши мавсумни муваффақиятли бориши, туман хирмонининг баракали бўлишига замин яратяпти.

Эркин ТЎЛАГАНОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Яккабоғ туманидаги «Ўзбекистон» жамоа-ширкат хўжалигида кейинги йилларда галла мустақиллигига эришиш йўлида муҳим тадбирлар амалга оширилмоқда. Ўтган йили деҳқонлар дон экишдан тўртиб, ҳосил йиғиб-териб олинганга қадар барча юмушларни юксак агротехника талаблари даражасида олиб боришгани туфайли 705 гектар майдондан баракали ва сифатли дон йиғиштирилди.

РАҒБАТ КУЧИ

— Жорий йилда янада мўл ҳосил олишга эришиш учун пухта режа тузиб ишга киришдик,— дейди хўжалик раҳбари Жўрақов Нурқобиров.— Бултур паст ҳосил олган ижарачилар ерини тадбиркор деҳқонларга бердик. Хуллас, 19 нафар бош ижарачига 841 гектар ер 45-50 гектардан тақсим-ланди. Амалга оширила-ётган ишларни назорат қилиб бориш мақсадида 5 кишидан иборат назорат гуруҳи тўзилган.

Ўтган йили хўжалик бўйича дончиликдан 2,5 миллион сўм соф фойда кўрилган эди. Бу йилги мақсад эса ҳосилдорликни гектар бошига 45 центнерга, даромадни эса 7,5 миллион сўмга етказиш мўлжалланмоқда. Айни кунларда мавжуд 5 та комбайндан унумли фойдаланилмоқда.

Мавсумни тез ва сифатли яқунлаш учун махсус тадбир ишлаб чиқилган. Хўжалик ва ижарачилар ўртасида шартномалар тўзилди. Унга биноан гектар ҳосилининг 40 центнердан ортигини ижарачида қолдирилади. Бундан ташқари комбайнчи ва галладан бўшаган майдонларни сифатли ҳайдаган меҳанизаторлар ҳам муносиб рағбатлантирилади. Бу эса ҳосилнинг сўнгги мисқолини ҳам нест-нобуд қилмай саранжомлаб олишда асосий омилдир.

Хайрулла ТЎРАЕВ.

Сирдарё виллояти Оқ олтин туманидаги «Оқ олтин» агрофирмаси қишлоқ хўжалигининг турли жаҳазларида фан-техника янгиликларини, замонавий технологияларини, илгор тажрибачиларни биринчилардан бўлиб жорий этиш борасида кўп йиллардан бери ташаббускорлик кўрсатиб келмоқда. Мазкур агрофирмада пахтачилик, чорвачилик, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш, ерланим тирмовларини вужудга келтириш соҳаларида кўпгина муҳим янгиликлар таъкид этилиб, қувончли натижаларга эришилди. Жаҳон миқёсидаги энг муҳим фан-техника янгиликларини қишлоқ хўжалигига жорий қилиб, ҳосилдорликни ошириш учун кўпгина чет эл фирмалари билан яқин ҳамкорлик йўлга қўйилмоқда.

Мамлакатимизда галла мустақиллигига эришish йўлида кент қуламини илгар биланланган сўнг Оқ олтин тумани ҳокимлиги, «Оқ олтин» агрофирмаси раҳбарлари бошқоқ дондан юқори ҳосил олиш, урим-йиғим тўғрисидаги баланов такрорий экинлар, шу жумладан чорвачилик учун маккажўхори экишни илгир йўлга қўйиш ҳақида бош қотирдилар. Бошқоқ галла ва маккажўхори етиштиришда Венгрия давлатида кўп йиллар давомида катта тажриба тўпланганлиги, энг замонавий техника воситалари ва технологиялар қўлланилиши туфайли шу мамлакатнинг етаци фирмалари билан ҳамкорликни йўлга қўйиш фикри тўғрисида, Венгрия-рус соҳабалий фирмалари билан бири — «ИКР-Баболна» акционерлик жамияти вакиллари илгор технологияларни таъкид этиш юзасидан тўғриван шартномалар тузишга қарар қилишди.

Шу уринда Венгриянинг Баболна шаҳридаги илгир акционерлик жамияти ҳақида, унинг фаолияти турлисида қисқача тўхталиб ўтиш жоиз. «ИКР-Баболна» асосан замонавий қишлоқ хўжалигига таъинлаш дастурларини рўйиш чўқариш, саноат негизлигидаги технологияни жорий этиш билан шуғулланади. У Венгриядаги мавжуд ҳайдайдиган ерларнинг 15 фоиздан зиёдида маккажўхори, бошқоқ галла, кунгабоқар ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини етиштириш, уларнинг элита уруғларини таъирлаш, гиридиларини яратиш ҳамда чет мамлакатларга кўп миқдорда уруғлик ортиш билан машғул. Чет мамлакатларда, шўжумлаб, Мустақил Давлатлар Ҳамдустияси мамлакатларида ишлаб чиқариш дастурларини жорий этиш, шу асосида сўк мутахассисларнинг хорижаги акционерлик жамияти имкониятларини тартиб этишнинг имконияти яратилди, уруғчиликнинг экспорт қилинишини таъминлаш. «ИКР-Баболна»нинг асосий йўналишларидан бири саналди. Акционерлик

жамиятининг бошқоқ галла етиштириш, унинг уруғчилиги таъирлаш борасидаги фаолиятига тўхталар экан, ундан илгир эрталаб, ундан ортиқ урғулашар ва бирмунча кеч етишувчан навар маккажўхори, улар ҳосилдорлик, озиқ-овқат хосасатлари ва бошқа кўпгина хусусиятлари жиҳатидан жаҳон андозларида жавоб беради. Венгриянинг илгир акционерлик жамияти айниқса маккажўхори гиридилари соҳасида катта пулрат қозонган. Баболна шаҳрида 1986 йили 16 та чет эл фирмалари иштирокидан энг юқори ҳосил андозларида тўла жавоб бериш, таъминлашнинг технологияси жорий этиш юзасидан икки томонлама шартнома тузишга қарар қилишди.

ВЕНГЕР ГАЛЛАКОРЛАРИ БИЛАН ҲАМКОРЛИҚДА «ОҚ ОЛТИН» АГРОФИРМАСИНИНГ ҚИММАТЛИ ТАШАББУСИ

Венгриянинг Баболна шаҳридаги илгир акционерлик жамияти ҳақида, унинг фаолияти турлисида қисқача тўхталиб ўтиш жоиз. «ИКР-Баболна» асосан замонавий қишлоқ хўжалигига таъинлаш дастурларини рўйиш чўқариш, саноат негизлигидаги технологияни жорий этиш билан шуғулланади. У Венгриядаги мавжуд ҳайдайдиган ерларнинг 15 фоиздан зиёдида маккажўхори, бошқоқ галла, кунгабоқар ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини етиштириш, уларнинг элита уруғларини таъирлаш, гиридиларини яратиш ҳамда чет мамлакатларга кўп миқдорда уруғлик ортиш билан машғул. Чет мамлакатларда, шўжумлаб, Мустақил Давлатлар Ҳамдустияси мамлакатларида ишлаб чиқариш дастурларини жорий этиш, шу асосида сўк мутахассисларнинг хорижаги акционерлик жамияти имкониятларини тартиб этишнинг имконияти яратилди, уруғчиликнинг экспорт қилинишини таъминлаш. «ИКР-Баболна»нинг асосий йўналишларидан бири саналди. Акционерлик

жамиятининг бошқоқ галла етиштириш, унинг уруғчилиги таъирлаш борасидаги фаолиятига тўхталар экан, ундан илгир эрталаб, ундан ортиқ урғулашар ва бирмунча кеч етишувчан навар маккажўхори, улар ҳосилдорлик, озиқ-овқат хосасатлари ва бошқа кўпгина хусусиятлари жиҳатидан жаҳон андозларида жавоб беради. Венгриянинг илгир акционерлик жамияти айниқса маккажўхори гиридилари соҳасида катта пулрат қозонган. Баболна шаҳрида 1986 йили 16 та чет эл фирмалари иштирокидан энг юқори ҳосил андозларида тўла жавоб бериш, таъминлашнинг технологияси жорий этиш юзасидан икки томонлама шартнома тузишга қарар қилишди.

Венгриянинг Баболна шаҳридаги илгир акционерлик жамияти ҳақида, унинг фаолияти турлисида қисқача тўхталиб ўтиш жоиз. «ИКР-Баболна» асосан замонавий қишлоқ хўжалигига таъинлаш дастурларини рўйиш чўқариш, саноат негизлигидаги технологияни жорий этиш билан шуғулланади. У Венгриядаги мавжуд ҳайдайдиган ерларнинг 15 фоиздан зиёдида маккажўхори, бошқоқ галла, кунгабоқар ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини етиштириш, уларнинг элита уруғларини таъирлаш, гиридиларини яратиш ҳамда чет мамлакатларга кўп миқдорда уруғлик ортиш билан машғул. Чет мамлакатларда, шўжумлаб, Мустақил Давлатлар Ҳамдустияси мамлакатларида ишлаб чиқариш дастурларини жорий этиш, шу асосида сўк мутахассисларнинг хорижаги акционерлик жамияти имкониятларини тартиб этишнинг имконияти яратилди, уруғчиликнинг экспорт қилинишини таъминлаш. «ИКР-Баболна»нинг асосий йўналишларидан бири саналди. Акционерлик

жамиятининг бошқоқ галла етиштириш, унинг уруғчилиги таъирлаш борасидаги фаолиятига тўхталар экан, ундан илгир эрталаб, ундан ортиқ урғулашар ва бирмунча кеч етишувчан навар маккажўхори, улар ҳосилдорлик, озиқ-овқат хосасатлари ва бошқа кўпгина хусусиятлари жиҳатидан жаҳон андозларида жавоб беради. Венгриянинг илгир акционерлик жамияти айниқса маккажўхори гиридилари соҳасида катта пулрат қозонган. Баболна шаҳрида 1986 йили 16 та чет эл фирмалари иштирокидан энг юқори ҳосил андозларида тўла жавоб бериш, таъминлашнинг технологияси жорий этиш юзасидан икки томонлама шартнома тузишга қарар қилишди.

Венгриянинг Баболна шаҳридаги илгир акционерлик жамияти ҳақида, унинг фаолияти турлисида қисқача тўхталиб ўтиш жоиз. «ИКР-Баболна» асосан замонавий қишлоқ хўжалигига таъинлаш дастурларини рўйиш чўқариш, саноат негизлигидаги технологияни жорий этиш билан шуғулланади. У Венгриядаги мавжуд ҳайдайдиган ерларнинг 15 фоиздан зиёдида маккажўхори, бошқоқ галла, кунгабоқар ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини етиштириш, уларнинг элита уруғларини таъирлаш, гиридиларини яратиш ҳамда чет мамлакатларга кўп миқдорда уруғлик ортиш билан машғул. Чет мамлакатларда, шўжумлаб, Мустақил Давлатлар Ҳамдустияси мамлакатларида ишлаб чиқариш дастурларини жорий этиш, шу асосида сўк мутахассисларнинг хорижаги акционерлик жамияти имкониятларини тартиб этишнинг имконияти яратилди, уруғчиликнинг экспорт қилинишини таъминлаш. «ИКР-Баболна»нинг асосий йўналишларидан бири саналди. Акционерлик

жамиятининг бошқоқ галла етиштириш, унинг уруғчилиги таъирлаш борасидаги фаолиятига тўхталар экан, ундан илгир эрталаб, ундан ортиқ урғулашар ва бирмунча кеч етишувчан навар маккажўхори, улар ҳосилдорлик, озиқ-овқат хосасатлари ва бошқа кўпгина хусусиятлари жиҳатидан жаҳон андозларида жавоб беради. Венгриянинг илгир акционерлик жамияти айниқса маккажўхори гиридилари соҳасида катта пулрат қозонган. Баболна шаҳрида 1986 йили 16 та чет эл фирмалари иштирокидан энг юқори ҳосил андозларида тўла жавоб бериш, таъминлашнинг технологияси жорий этиш юзасидан икки томонлама шартнома тузишга қарар қилишди.

Венгриянинг Баболна шаҳридаги илгир акционерлик жамияти ҳақида, унинг фаолияти турлисида қисқача тўхталиб ўтиш жоиз. «ИКР-Баболна» асосан замонавий қишлоқ хўжалигига таъинлаш дастурларини рўйиш чўқариш, саноат негизлигидаги технологияни жорий этиш билан шуғулланади. У Венгриядаги мавжуд ҳайдайдиган ерларнинг 15 фоиздан зиёдида маккажўхори, бошқоқ галла, кунгабоқар ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини етиштириш, уларнинг элита уруғларини таъирлаш, гиридиларини яратиш ҳамда чет мамлакатларга кўп миқдорда уруғлик ортиш билан машғул. Чет мамлакатларда, шўжумлаб, Мустақил Давлатлар Ҳамдустияси мамлакатларида ишлаб чиқариш дастурларини жорий этиш, шу асосида сўк мутахассисларнинг хорижаги акционерлик жамияти имкониятларини тартиб этишнинг имконияти яратилди, уруғчиликнинг экспорт қилинишини таъминлаш. «ИКР-Баболна»нинг асосий йўналишларидан бири саналди. Акционерлик

С. САЙДАЛИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Олмос кучли аланга ҳам эришли. У хиралашиб қораяди, сунгра ятирайдиган оқ рангга киради, охири бутланиб пуфакчалар ҳосил қилади ва секин-аста сопол идишдан бутланиб пуфакчалар ҳосил қилади ва секин-аста сопол идишдан йуқолади.

Олмосга берилган турли номлар ичида «Бургут тоши» дегани ҳам бор. Ривоятларга кўра, олмос қилрувчилар жип еки темир қанот болали бургут уясини шиша-ойна билан қоплаб қўйганлар. Бунга кўрган она бургут болалари га овқат бера олмай, қайта учиб кетиб ойна устига олмос йиғиб бошлаган. Олмосни кўрганлар уни ойна билан йиғиштириб олганлар. Сунгра бургут болаларини боқа бошлаган. Олмос қилрувчилар бу ишни яна такрор бошлаган.

Геологлар учун олмос «нохуш» бир минерал, Чунки у шу қадар қамеб ва қимматбахонаки, уни қўлингга қўл билан ушлаб қўриш, майда-чирки, эритиш асосида турли текширишлар утказиш амри маҳолдир. Қолаверса, ер юзиде қазиб олинган олмосларнинг нархи бошқа қимматбахона тошларга нисбатан биринча баробар ошиб бормоқда. Шунга таъкидлаш жоизки, энг аввало олмос — ер ички тузилтишдан ва ундаги жаранлардан бирдан-бир даракчи ҳамдир. Унинг қонларини бошқа қонларга ухшамайди. Олмос 40—60 минг атмосфериал босимда ҳосил бўлади. У шундай босимга эга бўлган ер қатъис — 100-200 километр чуқурликдан юзгага чиққан. Шунга кўра олмос қонларини текшириш кун сайин янгиланган-янги илмий маълумотлар бермоқда. Бинобарин, ҳозирги кунда шу нарса аниқ ва равшан бўлдики, қадимги китобларда ёзилганча, эраиздан 3 минг йил аввал ер юзидеги биринчи олмослар Хиндистон диерида кашф этилган. Британия музейида сақланаётган, эраиздан 480 йил муқаддам ясалган юнолар ҳайкалчаси кузига сайқалланган олмос қўйилган. Узоқ йиллар давомида Хиндистон олмос берадиган бирдан-бир мамлакат бўлиб келган. У ерларда олмос асосан шимолдаги Панна ва жанубдаги Прадеш штатларида жойлашган сочма дарё қўлағидан олинган. Олмослар илгарилари Ҳайдаробод шаҳри ақинидаги Қолчанлу бозорларида сотилган. Ҳозирги кунда бу шаҳарнинг фақатгина харобалари сақланмоқда. Кейинги йилларда олмос бозори Панна шаҳрига кўчиб ўтди.

Хиндистонда топиладиган жаҳонга машҳур олмос — гавҳарлар ҳақида кўпгина ривоят ва ҳикоятлар мавжуд.

Булар ичида «Кухи-нур» (Тоғ нури) гавҳари ҳақидаги ҳикоят кўпчиликлари маълумдир. Унинг соҳиби бўла олган 18 та Хиндистон подшоҳларининг айримлари сотқинлар томонидан ўлдирилган, бошқалари урушларда енгилганлар, ватандан ҳайланиб дарбадарликда ўлиб кетганлар. Тоғ нури Хиндистоннинг ҳозирги Андхра—Прадеш штатида топиладиган. Ушша даврларда ҳамма олмослар орасида қатталиги ва жозибдор ранги билан фарқ қилар эди. Унинг оғирлиги 191 карат (бир карат 0,200 грамм)га тенг бўлган. Унинг биринчи соҳибаси — ҳоким Раджа бўлиб, у «Кухи нур»ни Бобрийлар авлоди — Хумоюнга XIV асрда

ҳам қизик. Шулардан бири: 1867 йили савдогар ва овчи Джон О'релли Ваал дареси қирғоқларида жойлашган голландиялик фермер Вон-Никеркадан унинг уйда тунаш учун рухсат сўради. Шу пайт унинг нигоҳи болалар отишиб ўйнаётган тошга тушади. «Бу олмос-ку», — дейди О'релли. Никерка хоҳлаб қўлиб юборди ва «Майли у тошни олақолинг, у бундай тошлар бу ерда қўш», — дейди. Д. О'релли тошни олади ва у олмос бўлиб чиқса фойданинг ярмини Никеркага беришни ваъда қилади. У қиммат нархда сотилади. О'релли фойданинг ярмини фермер Никеркага беради. Д. О'релли топган тош

қум қонларини ва уларнинг учраш қонуниятларини яхши билсалар ҳам, олмосли қумлар хусусиятини, уларни ювиш ва қайси даражага етганда тухташти мумкинлигини топа олмаганлар. Иланишлар давом этди ва охири олмосни кам еки қўш микдорини қум орасида борлигини билишга ренгтенг усули қўйилди. У ювиган «огир қум фракцияси» ичида олмос борлигини аниқ айтиб бера олади.

Сочма қумли олмос қонини топиш ҳали ҳамма нарса ҳал бўлди, дегани эмас эди, албатта. Унинг илди қонларини ахтариш керак. Ювиган қумнинг охирида қолган қолдиқ шили ичида топиладиган минерали пироп эканлигини геологлар тасдиқлаб берди. Пироп-гранат минералининг магний-глиноземли таркибида хром сақлайдиган қуюқ ва ерқин қизил рангли тури мавжуд. У аввало чехословакияда топилиди. Сунгра у «Жанубий Африка олмоси»нинг илди қонларида олмос йўлдоши (парахити) сифатида очилди. Бу уз навбатда геологлар учун қатта галаба эди. Чунки пироп (гранат)ни ювиган шили ичида олди қўз билан аниқлаш мумкин бўлиб, галдаги вазира олмоснинг илди қонларини «пироп»га қараб ишлаш масаласи ойдинлашган эди.

Ер юзиде олмоснинг яна бир узгача шароитда ҳосил бўлиши ҳам аниқланди. Биз юқорида қайд этганимиздек, олмос юқори босим ва ҳарорат маҳсули. Шу сабабли баъзи ҳолларда қонининг улан метеоитлари ер сатҳига кескин урилиши натижасида ҳам олмос ҳосил бўлиши мумкин. Умуман олганда, бир хил қатта метеоитлар таркибида ҳам олмос борлиги аниқланган. Шулардан 1886 йил 10 сентябрда Пенза губерниясида тушган Урейск метеоитида биринчи бўлиб олмос борлиги исботланди. Узекистонда ҳам бу қимматбахона тошлар устида илмий ва амалий изланишлар олиб бориюмоқда.

Олмос — қамеб ва қимматбахона тош бўлиши билан бирга саноат хом ашёси ҳамдир. У дунёда энг пишиқ, қаттиқликда иккинчи ўринда турладиган қорундан 150 қаттиқдир, қваридан 1000 баъза робар мустаҳкам. Шу сабабдан олмос саноатида турли соҳаларда қўлланилади. Ундан улчов асбоблари, жумладан, қаттиқликни ўлчайдиган призмалар, круллари чарқлайдиган асбоблар, қаттиқ қотишмалар кескичлар ясалди.

Мирмажид ЗОКИРОВ, геология ва минералогия фанлари доктори.

ПОКИСТОНЛИКЛАР ҚИММАТИ

Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги туйи муносабати билан Тошкентдаги Амир Темур ва теурийлар музейига Темур ва теурийлар ҳаёти ва фаолияти тугрисида урду ва инглиз тилида нашр этилган китоблар юборилди.

Покистон маданият, спорт ва туризм вазирлигининг қарорига биноан, манбаларнинг яна бир қисми — ҳозирги Покистон ҳудудига Темур ва теурийлар томонидан қўрилган тарихий ёдгорликларнинг 30 та рангли сурати Темур музейига тўхфа қилинади. Бу суратлар ва уларга битилган ёзувлар Покистон фотосуратчи ва тарихчилари томонидан бажаришган.

30 июнь кун Исломо-бодда Ўзекистон Республикаси элчихонасига бу материалларни топшириш маросими бўлди. Покистон Ислои Республикаси маданият, спорт ва туризм вазирининг уринбосари Аршад Самиха тўхфаларни топширар экан, иккала халқ уртасидаги дустлик ва ҳамкорлик алоқаларининг тарихий илдииз узоқ ўтмишга бориб тақалишини қайд этди. Ўзекистоннинг мустақилликка эришуви туфайли бу алоқаларни янги, юксак даражада ривожлантириш учун кенг имкониятлар пайдо бўлди. Амир Темур музейига юборётган совғамиз у зотнинг буюк шахсиятига бўлган ҳурматини белгиласин», — деб таъкидлади Аршад Самиха.

ОРТГА ҚАЙТИШ ЙЎҚ

Ортга қайтиш йўқ, қайтиш йўқ, халқим, Қадимдан юксалиб келгандир тахтинг, Қайтадан топдинг сен мустақил бахтинг, Кимгадир ёқмади жўш урган шахдинг, Ортга қайтиш йўқ, қайтиш йўқ, халқим,

Ортга қайтиш йўқ, қайтиш йўқ, халқим, Улоқчи отлардай чопмоқда отинг, Қанча чапласалар, кир юқмас отинг, Жуда қўп надомат, ситамлар тортдинг, Ортга қайтиш йўқ, қайтиш йўқ, халқим,

Ортга қайтиш йўқ, қайтиш йўқ, халқим, Қайта тикланди покиза динимиз, Давлат тили эрур буюк тилимиз, Гуркираб ўтмоқда ҳур Наврўзимиз, Ортга қайтиш йўқ, қайтиш йўқ, халқим,

Ортга қайтиш йўқ, қайтиш йўқ, халқим, Келажагимиз бор, умидимиз бор, Қайтадан топдинг сен мустақил бахтинг, Кимгадир ёқмади жўш урган шахдинг, Ортга қайтиш йўқ, қайтиш йўқ, халқим,

Ортга қайтиш йўқ, қайтиш йўқ, халқим, Қадимдан юксалиб келгандир тахтинг, Қайтадан топдинг сен мустақил бахтинг, Кимгадир ёқмади жўш урган шахдинг, Ортга қайтиш йўқ, қайтиш йўқ, халқим,

ЎЗБЕГИМ

Тўмарис момомиз йилдаги дочи — Миллиб олиб қанотли Қарғидай отин. Қилич солиб дўшманинг бошига, Бошини солиб қон тўлдирган мешига. Бутун ерқин Ўзбегимсан! Ўзбегим!

Нодирабегимдай зукко бир аёл, Халқим тинч бўлиб деб қилгандай хаё. Ҳақиқатини айтиб ўқиганда шёр Дўшман баландида чқил совуқ тер. Энди олоқ Ўзбегимсан! Ўзбегим!

Боболари дунёга номин таратган, Молалари ойини ўзига қаратган, Чиройлига қўйиша сочин таратган, Қатто гўдақлари юртини тебратган; Бағри қўёш Ўзбегимсан! Ўзбегим.

Шухрат БОЙНАЗАРОВ, бригадир. Пайарик туманидаги О. Умаров номи жамоа ҳўжалиги.

АДОЛАТ ТАДБИРИ

Иккинчи жаҳон уруши туғанига ярим асрдан ошди. Бироқ оламшумул бу фожиа жароҳатлари ҳамон битгани йўқ. Қонлагер, асирлик азобини тоғиб қўрган кишиларнинг кўпчилиги ҳали барҳаёт. Шунинг учун ҳам Ўзекистонда июл ойидан бошланган, республикамизда истиқомат қилаётган уруш жабрийдиларига пул тўловлари тўлаш талбирини алоҳида аҳамият касб этади. Талбирини Ижтимоий таъминот вазирлиги Украина Ҳамжиҳатлик ва мурося жамғармаси ҳамда Украина Республикасининг Ўзекистондаги элчихонаси билан биргаликда уюштирган.

1992 йил декабрь ойидаёқ Германиянинг ана шундай тўловлар тўлаш учун Россия, Беларусь ва Украинага 1 миллиард немис маркаси ажратилиши тўғрисида ахдилашувга эришилган эди. Бу — бир марта бериладиган моддий ёрдам тариқасида амалга ошириладиган талбиринг. Қонлагерлар, геттолардаги туққинлар, уруш пайтида зўрлаб Германияга олиб кетилган кишилар, шунингдек у ерда тутилган болалар бундай ёрдам олиш ҳуқуқига эга. Уч республикада ташкил этилган ҳамжиҳатлик ва мурося жамғармалари бу тўловларни тўлаш билан шуғулланиди. Бироқ ўша пайтда Россия, Беларусь ва Украинада яшаган анчагина киши тувар жойини ўзгартирган. Шунинг учун ҳам Украина жамғармаси Алмати шаҳрида ўзининг ваколатхонасини очди. У Марказий Осиё ва Кавказорти давлатлари аҳолисига хизмат қўрсатади.

Ваколатхонага республикамизда истиқомат қилаётган 360 дан ортиқ фуқаро ёрдам сўраб мурожаат қилди. Тегилли ҳўжажатлар қўриб чиқилганидан кейин уларнинг кўпчилигига тўлов тайин қилинди. Ўзекистон халқ банки қўмағида пул тўлаш механизми ишлаб чиқилди. Тўлов немис маркаси билан Ўзеки сўмида банк операциялари учун ҳақ олмасдан бажарилади. Ҳар бир тўловнинг қиймати — 400 дан 1000 маркагача.

Бироқ бу масалалар бўйича қарерга мурожаат қилишни ҳали кўпчилик билмайди. Шунинг учун ҳам Украина ҳамжиҳатлик ва мурося жамғармасининг минтақавий ваколатхонаси манзиллини маълум қилади. Марҳамат, қуйидаги манзила мурожаат қилинг: Алмати шаҳри, Кунаев кўчаси, 122-й.

А. ИВАНОВА, Ўза муҳбири.

Раққоса хиром айланганда...

ДУМБА-ЖИГАР

Афанди бир кўни қасосдан жигар олиб келасан эди, йўлда бир ойнаси учради. — Йўл бўлсин? — дейди ойнаси.

— Уйга, — дейди Афанди. — Нима харид қилингиз? — Жигар. — Ундай бўлса думба қилиб снг, — деб масаҳат берди ойнаси. — Жуда ширин бўлади.

— Думба-жигарни қанақа пиширади? — деб сўради Афанди. Ойнаси думба-жигар қилишни тушунтириб берган эди.

Афанди: — Қоғозга ёзиб берсангиз яхши бўлади, бўлмаса уйга бор-гунимча эсимдан чиқиб қоласи, — дейди. Ойнаси қоғозга бетафсил

КУЛГИ — ЖОН ОЗИГИ

езиб берди. Афанди қоғозни чунтаққа солиб, хурсанд бўлиб келасан эди, бир лаилиг унинг қўлидаги жигарни олиб кетди. Афанди парво ҳам қилмай, чунтақдаги қоғозни олиб, итга қўрсатиб қичқирди: — Барибир сен думба-жигар қилиб ея олмайсан, қоғози меннинг қўлимда.

НИМА БУЛДИ ЭКАН Афанди кечаси бир уртоғи билан уйрилиққа чиқди-да, унга дейди: — Сен тарвуз поллизга бор, мен боққа кириб олма олма, утирлик молларни иккаламиз бирга бўламиз.

Шерити рози бўлди, иккаласи жунади. Афанди бир боққа ки-

риб, қопни тўлириб қўтараман деб турганида, боғдон келиб, ушлаб олиди. — Агар шартимга қўнмасанг, — деди боғдон, — олманга бўйининга ортиб, қишлоқ айлан-тириб сазойи қилман.

— Шартингни айт, — деди хижолат бўлиб. — Шу олмаларнинг энг қатта-сини тандаб оғзинга тикман. Олма қатта бўлганидан Афандининг оғзи йиртилгудек бўлиб оғриди. Бу ҳолни қўриб ҳаёлидан шундай фикр кечди: — Олмага оғиз шунчалек оғриса, тарвузга кетган бечоранинг ҳоли нима бўлди экан.

ГОЗ ШУРВА Афандининг тоби қочиб, та-

ббининг олдида борган эди, узоқ пўрва буюрди. Бозорга чиқиб, роз олишга Афандининг қурби етмади ва қўлига таққни ушлаб, роз овланиш қўлга чиқди.

Кул дабида бир гала розлар дам олишиб турар эди. Афанди узоқдан уларни қўриб, хурсанд бўлган ҳолда тағзини қўтариб, улар томонга югуриб қолди. Бироқ Афанди кул дабида кел-гунча розлар унга туққич бермай, орқама-орқа қўла тўлиб кетдилар. Афанди афсусланиб-да, қўлидаги нонни олиб қўлнинг сувига тўғраб ея бошлади. Шу вақтда қўл еққалб биров утиб боради. У Афандини қўриб сўради:

— Нима қилаяпсиз, Афанди? — Ҳозинг шўрвасига нон тўғраб еяпман, — деб жавоб берди Афанди.

Тўловчи: Ш. АБДУЛЛАЕВ.

ҲАЙВОНЛАР ПАРДОЗХОНАСИ

Америка Қўшма Штатларидаги Бостон шаҳрида ҳайвонлар учун махсус сартарошхона иш бошлади. 1001-рақам билан мижозларга намунавий хизмат қўрсатаётган сартарошхонада юқори малакали мутахассислар фаолият қўрсатаётганлар. Шунинг учун ҳам маийший хизматинг бу турлидан ҳўжайилар мамун бўлишмоқда. Қизқарли томони шундаки, ҳайвонларга хизмат қўрсатадиган бундай маийший хизмат шўбоқчалари узаро рақобатла ишланилади, мижозларини қўлайириш учун тинмай ишланилади.

Саховатпеша сохиблар эса бу хизмат тури учун аямай пул сарфлаб, тез-тез ит, мушук, маймун, қўй, чўчка ва ҳатто товуғу ҳўрозларга пардозла олиб келишади.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Мухаррир уринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93.

Дехқончилик бўлими — 36-56-35, 36-54-51. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 36-56-34. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 36-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 36-54-52.

БУ ТУРФА ДУНЁ

25 КИЛОГРАММЛИК ЁНҒОҚЛАР

Сейшель пальмасининг ёнғоғи мевалар ичида энг йириги ҳисобланади. Фақат Сейшель оролидагина усеиб, ҳосил берадиган бу даракли йилга бор-йўғи уттизтача ёнғоқ тулади. Ёнғоқларнинг (ҳар бири) оғирлиги йитирма беш килограммдан кам келмайди. Қизилги шундаки, бу ёнғоқлар ун йил ичида тилиб етилади. Сейшель пальмасининг ўзи эса қамда саккиз юз йил яшайди.

ХУШБЎЙ КРЕМ

Тўтилган кўнини шаҳарда қўнғилдаёқ ўтказишни ният қилган тибобетик деҳқон қизи Хен Чун дўнонасидан атир-уға, крем олиб ўзини пардозлашга тушди. Ёнғиғина юзига крем сурган

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ

Рўнома таҳрир ҳайъати: Расулмат ҲУСАНОВ, Мирза-жон ИСЛОМОВ, Махмуд МИРЗАЕВ, Эркул ЗИКИРҲЕЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир уринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

ХОМИЙЛАР: «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗМУСАНОАТ» УЮШМАСИ «Ўзқишлоқкорхоналиктаъминоттаътиш» давлат-ширкат қўмитаси «Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г— 0365, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қороз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топшириди 19.30

«Шарқ» напшиёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.

1 2 3 3 4 6.